

یکشنبه ۱۷ دی‌بهشت ۱۴۰۲–۱۶ شول ۱۴۴۴– ۷ مه ۲۰۲۳– سال بیست‌ودوم– شماره ۵۸۰

رویدادها

خبرگزاری رویترز با اشاره به پیشرفت برنامه هسته‌ای ایران در ماه‌های گذشته گزارش داد که کشورهای اروپایی عضو برجام پیشتر درباره بازگشت تحریم‌های سازمان ملل به ایران هشدار داده‌اند. به گزارش ایسنا، خبرگزاری رویترز در گزارش خود مدعی شد: در شرایطی که آمریکا و متحدان اروپایی آن با حمله روسیه به اوکراین و افزایش تنش با چین دست و پنجه نرم می‌کنند، برنامه هسته‌س‌ای ایران همچنان تهدیدی به ششمار می‌آید که در حال شله‌ور شدن مجدد است.

رویترز در ادامه به نقل از سه مقام اروپایی گزارش داد که انگلیس، فرانسه و آلمان در نشانه‌ای از نگرانی اروپا به ایران هشدار داده‌اند که اگر تهران اورانیوم را از سطح مطلوب برای آن چه آنها گریز هسته‌س‌ای عنوان می‌کنند غنی‌سازی کند، مکانیزم ماشه تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را فعال خواهند کرد.

بنابر گزارش رویترز، این هشدار که سال گذشته در نامه‌ای که قبلاً گزارش نشده بود توسط وزیران امور خارجه این کشورها ارسال شد، نشان دهنده ترس غرب از این است که ایران می‌تواند اورانیوم را با درجه خلوص ۹۰ درصد غنی‌سازی کند.

این نگرانی‌ها در ماه فوریه پس از اینکه بازرسان سازمان ملل کشف کردند که ذرات اورانیوم با خلوص ۸۳٫۷ درصد در تاسیسات هسته‌ای ایران وجود دارد، تشدید شده است. این خبرگزاری افزود: نگرانی مجدد بر سر

سردرگمی آمریکا و اسرائیل در قبال برنامه هسته‌ای ایران

مقاله‌نویس یک روزنامه آمریکایی در گزارشی با اشاره به سردرگمی ایالات متحده و رژیم صهیونیستی در اتخاذ تدابیری بازدارنده در قبال پیشرفت‌های هسته‌س‌ای ایران، نوشت: آمریکا نمی‌خواهد و اسرائیل نمی‌تواند به اقدامی نظامی در این باره دست بزند. به گزارش ایرنا، معاون ارشد اندیشکده «شورای سیاست خارجی آمریکا» در مقاله‌ای که دیروز (۱۵ اردیبهشت) در تارنمای روزنامه راستگرای واشنگتن تایمز منتشر شد، ادعا کرد: جمهوری اسلامی ایران از دیرباز مهمترین چالش استراتژیک پیش روی اسرائیل بوده و با وجود سال‌ها تمرکز مداوم و همچنین طیف وسیعی از اقدام‌های خرابکارانه بسرای از بین بردن قابلیت‌های نظامی و فناوری ایران، این تهدید به طور قابل توجهی حادتر شده است. در نتیجه، تل آویو به سرعت در حال نزدیک شدن به یک مقطع حساس در سیاست خود در قبال ایران است. در ادامه مقاله ایلان برمن آمده است: دو موضوع وقوع این لحظه سرنوشت ساز را نزدیکتر می‌کنند. موضوع نخست، پیشرفت‌های شتابان هسته‌ای ایران است. اخیراً کشف شد که تهران اورانیوم را با خلوص ۸۴ درصد غنی سازی کرده که اندکی کمتر از «خط قرمز» ۹۰ درصدی اسرائیل است. موضوع دوم، ناکارآمدی رویکرد فعلی آمریکا در قبال ایران است. در این مقاله آمده است: ادعا می‌شود که آمریکا برنامه جایگزینی برای جلوگیری از هسته‌ای شدن ایران ندارد. این حقیقت حتی آن دسته

رویترز به نقل از منابع اروپایی مدعی شد

هشدار پنهان درباره امکان فعال شدن مکانیسم ماشه

تاثیرگذار ترجیح می‌دهند مساله ایران و مذاکرات احیای برجام را در اولویت‌های جو بایدن قرار ندهند، برخی از مقام‌ها و تحلیل‌گران آمریکایی چنین نگاهی ندارند.

یک دیپلمات غربی که خواست نامش فاش نشود در این باره گفت: آنها مشغول اوکراین و روسیه هستند و در حال حاضر نمی‌خواهند جبهه دیگری باز کنند.بنابراین، آنها می‌خواهند تمام تلاش خود را برای جلوگیری از این (غنی‌سازی ۹۰ درصد) انجام دهند.

در همین راستا یک مقام ارشد ایران نیز به رویترز گفت که تهران چنین اقدامی را بر نخواهد تافت و واکنش تندی در مقابل بازگشت احتمالی تحریم‌های سازمان ملل اتخاذ می‌کند. این مقام ارشد که خواست نامش فاش نشود همچنین خاطر نشان کرد: اگر طرف‌های دیگر به هر بهانه‌ای بخواهند دست به چنین کاری بزنند و تحریم‌های سازمان ملل را علیه ایران فعال کنند، تمام عواقب و مسئولیت‌های آن متوجه خودشان خواهد بود. واکنش

استراتژی چین در غرب آسیا مبتنی بر تعامل با تهران و ریاض

پایگاه تحلیلی- خبری «کرادل» که اخبار و رویدادی غرب آسیا را دنبال می‌کند، در گزارشی به عادی‌سازی اخیر روابط ایران و عربستان با میانجیگری چین پرداخته و می‌نویسد این موضوع می‌تواند موجب بروز تحولات بزرگتر در غرب آسیا و کاهش چشمگیر نفوذ غرب و آمریکا در خاورمیانه را بدنبال داشته باشد. روسیه، ایران و چین همگی نقش کلیدی در شکل دادن به این تغییرات بنیادی را دارند که می‌تواند منادخلات انگلیس و آمریکا را در منطقه با چالش روبرو کند. اگرچه روسیه، ایران و چین اغلب به زعم غرب با عناوینی مانند رقابتی یکدیگر خوانده می‌شوند، اما این سه کشور معمولاً به عنوان کارگزاران اصلی طراحی استراتژی‌های خروج از بسیاری از بحران‌هایی به شمار می‌آیند که توسط کشورهای غرب در منطقه غرب آسیا ظاهر شده‌اند. براساس این گزارش، روسیه و ایران معمولاً در منطقه غرب آسیا نقش‌های نظامی و امنیتی قابل توجهی ایفا کرده‌اند. این در حالی است که چین کوشیده است با توسعه رشد اقتصادی خود در این منطقه در پیشبرد تغییر الگوی منطقه‌ای نقش ایفا کند. این تغییرات بیشتر در کشورهای ساحلی حاشیه خلیج فارس نمود پیدا خواهد کرد، منطقه‌ای که غرب از اوایل قرن گذشته کوشیده است نفوذ اقتصادی خود را در آن گسترده و افزایش دهد و از مسیرهای راهبردی آبی و همچنین ذخایر نفت و گاز بهره‌برداری کند.نگاهی به تحولات اخیر نشان می‌دهد در

مدیر کل خلیج فارس وزارت امور خارجه تشریح کرد

چگونگی شکل‌گیری مذاکرات ایران و عربستان

این دیپلمات کشورمان تاکید کرد که در مورد عربستان نیز یک هیات فنی سعودی از تهران و مشهد بازدید کرده است و در پایان ماه رمضان به کشور خود بازگشتند تا تصمیمات لازم گرفته شود و قرار است بار دیگر به ایران بیایند.

عنایتی خاطرنشان کرد که امیدواریم فعالیت سفارتخانه‌ها از سر گرفته شود اما اکنون اولویت ما موضوع حج است.

وی در مورد اینکه آیا سفارتخانه های دو کشور قبل از موسم حج بازگشایی می شوند؟ گفت: اگر سرعت مراحل اداری افزایش یابد این موضوع امکان پذیر خواهد بود اما نمی‌توانم بگویم که این اتفاق قبل یا بعد از مراسم حج اتفاق خواهد افتاد.

امیدواری به سفر پادشاه عربستان

این مسئول وزارت خارجه ایران در پاسخ به این سوال که آیا ممکن است ما شاهد سفر پادشاه عربستان به تهران باشیم تاکید کرد: این همان چیزی است که امیدواریم انجام شود، روسای جمهور ایران پیش از این به عربستان سفر کرده‌اند و عبدالله بن عبدالعزیز ، ولی‌عهد فقید عربستان در کنفرانس سازمان همکاری‌های اسلامی در تهران شرکت کرد، دیگر مقامات سعودی از جمله شاهزاده سلطان و شاهزاده نایف نیز به ایران سفر کرده‌اند که با استقبال گرم مواجه شدند. اکنون دعوت‌های متقابل وجود دارد؛ رئیس جمهور ایران دعوت عربستان را پذیرفته است. به نظر من این مساله بسیار

مهم است که دیدارهای دو جانبه انجام شود. ما از سفر پادشاه عربستان به ایران استقبال خواهیم کرد و در صورت سفر آیت‌الله رئیسی به عربستان نیز بی‌تردید برادران سعودی به گرمی از وی استقبال خواهند کرد.

وی گفت که مقدمات سفر رئیس جمهور عربستان نیز در حال انجام است. سفر وزرای خارجه آسان‌تر است. عنایتی با تاکید بر اینکه توافق ایران و عربستان در یکن در خصوص مسائل دوجانبه بود، خاطرنشان کرد که هیچ پرونده دیگری مورد بررسی و رایزنی قرار نگرفت.

وی درخصوص اینکه آیا موضوع یمن هم مطرح نشد؟ گفت: موضوع یمن مطرح شد اما جمهوری اسلامی ایران تاکید کرد که این پرونده مخصوص مردم یمن است و ما نمی‌توانیم به نیابت از آن‌ها سخن بگوییم. هیچ موضوع دیگری نه در مذاکرات و نه در توافق مطرح نشد.

مدیرکل خلیج فارس وزارت امور خارجه در مورد اینکه بعد از توافق تهران و ریاض شاهد پیشرفت‌هایی در پرونده یمن بودیم، گفت که این موضوع ارتباطی با توافق ایران

و عربستان ندارد زیرا دور اول گفت‌وگوهای یمن و عربستان در ژانویه ۲۰۲۳ انجام شد که دو ماه قبل از گفت‌وگوهای یکن بود. عنایتی در ادامه خاطرنشان کرد که در توافق ایران و عربستان مساله لبنان نیز مطرح نشد و سفر وزیر امور خارجه ایران به بیروت در چارچوب روابط دوجانبه بود.

حاکمی از آن است که در صورت عبور علی‌اف سایر موضوعات منطقه‌ای اجتناب کند و متحد قدیمی خود را فعلاً به حال خود رها کرده است. موضوع برای ایران اما کاملاً متفاوت است. به نظر می‌رسد که علی‌اف هنوز متوجه این قدرت‌های جهانی نیز ایستادگی کند. صدقات بارز را در سوریه و یمن می‌توان مشاهده کرد، به هیچ وجه از آن کوتاه نخواهد آمد. شنیده‌ها

سیاسی

ویژه

بازی اقتصادی ایران در آشتی‌کنان خاورمیانه

«علی‌وداع» کارشناس روابط بین‌الملل در گفت‌وگو با برنامه رویداد هفته رادیو ایران در ارزیابی سفر «سید ابراهیم رئیسی» به سوریه گفت: ایران می‌خواهد همچنان یک بازیگر جدی در خاورمیانه باشد.

وی با پیش کشیدن مصالحه ایران و عربستان ، گفت: سفر رئیس‌جمهوری ایران به دمشق باید در چارچوب زمانی تحولات اخیر خاورمیانه مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد. خاورمیانه پس از حدود ۱۲ سال تنش‌های فزاینده و درهم‌تنیده، وارد مرحله آشتی‌کنان قدرت‌های منطقه شده است.

وداع در ادامه گفت: فضای آرامش خاورمیانه منجر به کاهش دغدغه‌های امنیتی و افزایش سرمایه‌گذاری های تجاری می‌شود که در نتیجه آن رونق اقتصادی در دستور کار کشورها قرار می‌گیرد.

وی با بیان این که « ایران در جریان جنگ داخلی سوریه تا آخر در کنار دمشق ایستاد»، گفت: در سایه دوستی جدید تهران و ریاض ، متحدین عربی که حامیان معارضین سوری بودند ؛ امروز دست دوستی به سوی بشارشد دراز کرده‌اند. آنها در اتحادیه عرب برای بازگشت سوریه فرش قرمز پهن کرده اند. در این فضا ایران باید حضور پررنگ‌تر اما متفاوتی داشته باشد.

این کارشناس روابط بین‌الملل با استراتژیک خواندن فرصت‌های بازسازی سوریه گفت: سوریه در حوزه‌های مختلف صنایع و معادن نیازمند بازسازی است که ایران توانایی حضور و مشارکت در آنها را دارد. این فرصت می‌تواند برای تهران منافع اقتصادی سرشاری فراهم کند.

وی تصریح کرد: رقابتی اقتصادی ایران در کارزار بازسازی سوریه ، منتظر ایران نمی‌ماند.ران صنعتی و تجاری ایران مبتنی بر دیپلماسی اقتصادی می‌بایست پیگیر حضور فوری در بازسازی سوریه باشند تا در این رقابت بازنده نباشند. توافقات تجاری روسای جمهوری ایران و سوریه همگی در راستای این مهم قابل تفسیر است.

این مدرس دانشگاه گفت: در همین راستا در جریان سفر رئیس‌جمهوری ایران به سوریه، برنامه جامع همکاری‌های راهبردی و بلندمدت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه و ۱۴ سند همکاری دیگر در حوزه‌های همکاری‌های تجاری، نفت و انرژی، فنی-مهندسی، مسکن، حمل و نقل ریلی و هوایی، مناطق آزاد و بخش خصوصی، ارتباطات و فناوری و زلزله و امدادرسانی و تسهیل امور زیارتی به امضای روسای جمهور و مقامات عالی دو کشور رسید. وداع تاکید کرد: بازگشایی دفاتر دیپلماتیک و سفارتخانه‌های برخی کشورهای عربی منطقه همگی نشان می‌دهد که رفت‌وآمدهای دیپلماتیک و حتی تجاری به دمشق در آینده نزدیک افزایش یابد. شاید بتوان گفت عملاً رقابت در سوریه از فاز تقابل نظامی و امنیتی وارد رقابت اقتصادی خواهد شد. وی همچنین گفت: تقابل نظامی و سوریه و آرامش خاورمیانه می‌تواند منجر به شکل‌گیری ژئوپلیتیک صلح در منطقه شود که اتفاقاً منافع مشترک ایران و عربستان را تضمین خواهد کرد.

پولیتیک

وزیر خارجه ترکیه اعلام کرد

برگزاری نشست ایران، روسیه، ترکیه و سوریه

روز چهارشنبه

وزیر امورخارجه ترکیه ضمن اعلام زمان برگزاری نشست چهارجانبه تهران، مسکو، آنکارا و دمشق گفت که اما مشخص نیست چه کسی از سوی ایران در این نشست حضور می‌یابد.

به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری آناتولی، مولود چساووش اوغلو، وزیر امورخارجه ترکیه در گفت‌وگو با یک شبکه تلویزیونی ترک تصریح کرد که نشست چهارجانبه ایران، روسیه، ترکیه و سوریه روز دهم ماه مه (چهارشنبه ۲۰ اردیبهشت‌ماه) در مسکو برگزار خواهد شد.

وی در ادامه گفت: اما ما توجه به همراهی حسین امیرعبداللهیان، وزیر امورخارجه ایران با رئیس جمهور در سفر به کشورهای آفریقای مشخص نیست چه کسی از تهران در این نشست حضور می‌یابد.

این نشست با هدف نزدیک‌تر کردن روابط آنکارا و دمشق که به دلیل حضور نیروهای ترکیه در شمال سوریه با برخی تنش‌ها مواجه بوده است، برگزار می‌شود. وزیران دفاع و روسای اطلاعات ترکیه، روسیه و سوریه دسامبر گذشته در مسکو ملاقات و توافق کردند که این جلسات را برای تضمین ثبات در سوریه و منطقه گسترده‌تر ادامه دهند.ایران نیز در این گفت‌وگوها حضور داشت و ترکیه بیشتر اعلام کرده بود که آنکارا «از مشارکت ایران در این روند خرسند خواهد بود.»

ویژه

واکنش شخمخانی به اظهارات جیک سالیوان

دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان در توییتی در واکنش به اظهارات مشاور امنیت ملی آمریکا، نوشت: جیک سالیوان یعنی مسئول همه اقدامات تروریستی رژیم صهیونیستی علیه افراد و تاسیسات اتمی ایران تاکنون آمریکا بوده و خواهد بود و قطعاً باید تبعاتش را بپذیرد. به گزارش ایسنا، «علی شخمخانی» در این توییت نوشت:

«جیک سالیوان گفته؛ در صورت اقدام ایران برای ساخت بمب هسته‌ای، آمریکا آزادی عمل اسرائیل برای مقابله با آن را به رسمیت خواهد شناخت؛ این اعتراف یعنی مسئول همه اقدامات تروریستی رژیم صهیونیستی علیه افراد و تاسیسات اتمی ایران تاکنون آمریکا بوده و خواهد بود و قطعاً باید تبعاتش را بپذیرد.» جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی آمریکا روز پنجشنبه چهارم مه (۱۴ اردیبهشت) در یک سخنرانی در اندیشکده «سنیتو واشنگتن» با اعلام این‌که «ایران هرگز اجازه دستیابی به سلاح هسته‌ای را نخواهد داشت.» گفت: «آمریکا اسرائیل را از عین حال آزادی عمل اسرائیل مقابل تهدید هسته‌ای جمهوری اسلامی را به رسمیت می‌شناسد.» سالیوان همچنان بهترین راه برای جلوگیری از دستگیری ایران به سلاح هسته‌ای را، یک «توافق مؤثر» دانسته و گفته است: «برنامه هسته‌ای ایران بدون توافق دارد پیشرفت می‌کند، در حالی‌که یک توافق می‌تواند آن را محدود سازد.»

دیدگاه

تلاش پنهان اروپا برای فعالیت مکانیسم ماشه

یک کارشناس مسائل بین‌الملل گفت: با نزدیک شدن تاریخ «رفع تحریم‌های تسلیحاتی ایران» کشورهای اروپایی به شکل فزاینده‌ای از سوی لابی‌های ضد برجام و لابی اوکراینی برای ممانعت از این اتفاق تحت فشار قرار می‌گیرند.

نصری رضا در گفت‌وگو با ایسنا با توجه به اینکه اکتبر ۲۰۲۳ تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران کامل برداشته می‌شود، برخی معتقدند کشورهای اروپایی برای درگیر نگه داشتن ایران ممکن است از مکانیسم ماشه برای تمدید تحریم‌ها علیه ایران استفاده کنند. به نظر شما احتمال فعال کردن مکانیسم ماشه به بهانه فروش پهپادها به روسیه قنذر است؟ گفت: اگر از «منطق سیاست خارجی» به قضایه نگاه کنیم، گمان نمی‌کنم کشورهای اروپایی تمایلی به تشدید تنش با ایران و ایجاد یک بحران جدید برای خود داشته باشند. اما باید توجه داشت که سیاست خارجی در این کشورها نیز تا حدود زیادی تابع «سیاست داخلی» است و اگر از این منظر به موضوع نگاه کنیم، پیش‌بینی می‌شود با نزدیک شدن تاریخ «رفع تحریم‌های تسلیحاتی ایران» آن‌ها به صورت فزاینده‌ای از جانب لابی‌های ضد برجام و لابی اوکراینی برای ممانعت از این اتفاق تحت فشار قرار بگیرند.

وی ادامه داد: یعنی اگر خودتان را به جای یک سیاستمدار ارشد غربی طرفدار احیای برجام بگذارید، خواهید دید که در آن زمان رقابتی سیاسی و افکار عمومی شما را در موقعیتی قرار خواهند داد که مجبور شوید توضیح دهید «چرا می‌خواهید دست کشوری که متهم به مشارکت در جنگ اوکراین است را از نظر حقوقی باز بگذارید تا اراحت‌تر به اقدامات خود ادامه دهد؟» به طور طبیعی، برای هر سیاستمداری که ملاحظات انتخاباتی نیز دارد پاسخ دادن به این پرسش و قرار گرفتن در برابر احساسات عمومی (هر چند محصول اتهامات واهی باشد) بسیار دشوار خواهد بود؛ دست‌کم در محاسبات و فرایند تصمیم‌گیری او تا حدود زیادی تأثیر خواهد داشت.

نصری گفت: اصلاً جریان‌هایی که از ابتدا اتهام مشارکت ایران در جنگ اوکراین را مطرح می‌کردند برای بهره‌برداری از آن در چنین روزهایی به این کار میبندند کردند؛ از همان زمان نیز مدام به دولت ایران هشدار داده می‌شد که به صورت جدی و فعلاًنه مانع از این شود که این اتهام در افکار عمومی جهان به گرسنی بنشیند. اما متأسفانه اساسی اتهام مشارکت ایران در اوکراین برای کشور به یک مانع هزینه‌ساز سیاسی تبدیل شده است. از سوی دیگر، در خود «پرونده برجام» نیز دینامیک غالب میان طرفین از دو سال پیش تا کنون به یک دینامیک مثبتی بر مبنای «اهرم‌سازی» تبدیل شده است.